

[AT] bosnian-croatian-serbian

COUNTRY REPORT AUSTRIA

RO

IMPRINT

Copyright SUNIA GEEL project consortium © 2013
Daphne Project JUST/2009/DAP3/AG/1235
Project workstream 1

SUNIA GEEL – Prevent and combat violence
against children, young people and women and to
protect victims and groups at risk

For further informations please visit:
www.suniageel.eu

PROJECT- COORDINATOR

Exchange House
National Travellers Service
Great Strand Street 61
Dublin 1, Ireland
www.exchangehouse.ie
info@www.exchangehouse.ie

INTEGRATIONI CENTAR TIROLA
MULTIKULTURALNO UDRUŽENJE
Migracijska akademija

Bruneckerstraße 2 d, 3. kat, 6020 Innsbruck
Tel: +43 (0) 512 – 56 29 29
www.migration.cc / office@migration.cc

SADRŽAJ

1	ZAKONSKA OSNOVA	FEHLER! TEXTMARKE NICHT DEFINIERT.
2	POLITIČKA RAZINA	FEHLER! TEXTMARKE NICHT DEFINIERT.
	FORMALNE USTANOVE	FEHLER! TEXTMARKE NICHT DEFINIERT.
	NON GOVERNMENTAL INSTITUTIONS (NGOs)/DOBROVOLJCI	5
3	SOCIJALNOKULTURNA RAZINA	8
4	INDIVIDUALNA RAZINA	9
4.1	SURADNICI I SLUŽBE SOCIJALNIH USTANOVA – HELP THE HELPERS	9
4.2	ŽRTVE.....	10
5	POPIS IZVORNIH NAVODA	FEHLER! TEXTMARKE NICHT DEFINIERT.
6	PREPORUČENA LITERATURA	13

State of the Art Report Austrija

Zakonska razina

Zakonska regulacija Zaštite protiv nasilja utemeljena je u tri različite zakonske oblasti: Zakon o bezbjednosti (Sicherheitspolizeigesetz- SPG), Opća zaštita od nasilja (Exekutionsordnung-EO) i u Općem civilnom pravu (Allgemeinen Zivilrecht-AGBG) (Haller, 2010).a

Austrijski zakon navodi sljedeće vrste nasilnih djela koje podliježu kažnjivosti:

- *tjelesna povreda i teška tjelesna povreda*
- (§§ 83 und 84 Strafgesetzbuch- Kazneni zakon
- StGB) – *teška tjelesna povreda s umisljajem* (§ 87)
- *lišenje slobode* (§ 99
- *trgovina ljudima* (§ 104a)
- *prisila i teška prisila* (§§ 105 und 106)
- *opasna prijetnja* (§ 107)
- *uporno proganjanje (Stalking)* (§ 107a)
- *trajno sprovođenje nasilja* (§ 107b)
- *silovanje* (§ 201)
- *spolna prisila* (§ 202)
- *teška spolna zloupotreba i spolna zloupotreba maloljetnika*
(Logar, 2009)

Svaka osoba posjeduje zakonsko pravo živjeti u okolini oslobođenoj od nasilja. Zaštita je zakonski utemeljena. Između ostaloga raspolažu žrtve krivičnih djela posebnim pravima koji su navedeni u Zakonu o kaznenom postupku (StPO 4. Hauptstück, §§ 65 – 73). U skupinu pripadaju sljedeća prava:

- *informacije o tijeku postupka*
- *informacije o otpuštanju okrivljenog iz istražnog zatvora*
- *uvid u akte*
- *obzirno preslušavanje žrtve i postupanje s poštovanjem*
- *sudjelovanje i surađivanje u postupku*
- *odšteta i naknada za pretrpljenu bol*
- *pratnja tijekom postupka*
(Logar, 2009)

Savezni zakon za Zaštitu od nasilja u obitelji, stupio je u Austriji na snagu 1. maja 1997 a pojedini dijelovi su izmijenjeni u godinama 1999, 2002 und 2004. Daljnje poboljšanje Zakona o zaštiti i podršci žrtava postignuto je 1. juna 2009 uvođenjem „Drugog zakona o zaštiti od nasilja“. Ovaj zakon sadrži policijsku kao i civilnopravnu zaštitu, krivičnopravne mjere i zaštitna prava žrtve, koja se odnose na sve osobe s boravkom u Austriji i to neovisno o porijeklu i državljanstvu.

Četiri najvažnije izmjene:

1. Sigurnosni organ je zakonom ovlašten da počinitelja ili počiniteljicu udalji iz kuće ili stana. Udaljavanje iz kuće traje dvije sedmice. Ako se podnese Zahtjev za izdavanje privremene mjere, zabrana približavanja se može produžiti za naredne četiri sedmice. Iskustvo zadnjih godina je pokazalo da je produženje zaštitne mjere zabrane približavanja nužno jer 10 dana nisu dovoljni da žrtva učini prve, i najvažnije korake.
2. Zaštitne privremene mjere (EV) produžene su sa 3 na 6 mjeseci i obuhvaćaju tri oblasti zaštite: Zaštita u stanu/kući, (§ 382b EO), Opća zaštita od nasilja (EO §382e) i Proganjanje- Stalking (EO § 382g).
3. Novi paragraf § 107b (StGB, Strafgesetz- Krivični zakon) kažnjava „nastavljeno vršenje nasilja“ tako da se ponovna upotreba nasilja teže kažnjava nego pojedinačno nasilje. Ovo proširenje kaznenih mjera treba naročito na području obiteljskog nasilja onemogućiti ponavljanje nasilnog djelovanja.
4. Žrtve nasilja u civilnom procesu imaju pravo na besplatnu psihosocijalnu podršku za vrijeme procesa u istoj mjeri kao i žrtve nasilja u krivičnom procesu. Besplatna pravna pomoć na žalost, nije moguća. (Wiener Interventionsstelle, 2009- Bečka intervencijska služba, 2009).

Služba za brigu o omladini (Jugendwohlfahrt) predstavlja od 1. maja 1997 legalno maloljetnike i snosi odgovornost za podnošenje Zahtjeva za izdavanje privremene mjere (EV- § 215 Abs. 1 ABGB). Opasnost po zdravlje djeteta postoji u trenutku kada je, direktno ili indirektno ugroženo nasiljem, ili kada majka djeteta, kao zakonski zastupnik, nije u mogućnosti takav jedan nalog podnijeti. (Haller, 2010).

Od juna 2006 vrijedi proganjanje - “permanento praćenje” – kao kažnjivo (StGB § 107 a).

Da bi spriječili „uvoz“ maloljetnih mladenki moraju žene iz ne-EU zemalja napuniti 18. godinu. Dopunom Drugog zakona o zaštiti od nasilja razumijeva se prisilno vjenčanje kao „gruba prisila“. Određena kazna iznosi između pola godine i pet godina zatvora, u jako ozbiljnim slučajevima i do 10 godina.

Djeca i omladina su zakonom posebno zaštićeni. Pasivni promatrači nasilnog djelovanja bit će, kao oblik indirektnog nasilja, isto kažnjeni. Majka, kao nosilac opskrbog prava, isto kao i Služba za brigu o omladini mogu podnijeti zahtjev za izdavanje privremene mjere za zaštitu od nasilja, tj zabranu približavanja nasilne osobe. (Bečka intervencionna služba- Wiener Interventionsstelle, 2009).

Politička razina

Formalne institucije

Centri za zaštitu od nasilja smješteni su u svim saveznim pokrajinama Austrije i nude, pored besplatne podrške i savjetovanja i besplatnu pratnju za vrijeme procesa. (Logar, 2009). U trenutku kada državne ustanove, policija ili sud saznaju za nasilničke radnje, poduzimaju se pravni koraci. Zahtjev od strane žrtve nije potreban.

Udaljavanjem nasilne osobe omogućeno je žrtvi da podnese zahtjev za zabranu približavanja. Udaljavanje iz stana/kuće i zahtjev za izdavanje privremene mjere zabrane približavanja su odvojeni postupci tako da žrtva ima vremena, odvojiti se od nasilnika, korak po korak. (Haller, 2010).

Dužnost je policije da informira žrtvu o njenim pravima, kao npr. o mogućnosti podnošenja zahtjeva za izdavanje privremene mjere (EV). Isto tako policija snosi odgovornost da sve informacije vezane za navedeni nasilnički akt budu uredno dokumentirane. Ova dokumentacija mora stajati sudu na raspolaganje u slučaju podnošenja zahtjeva za izdavanje privremene mjere za zaštitu od nasilja.

Vrati li se počinitelj(ica) na mjesto zabrane približavanja za vrijeme dok traje policijska zabrana, bit će kažnjen(a). Policija je ovlaštena dotičnu osobu udaljiti, po potrebi i upotrebom sile. Izvještaj o nepoštivanju policijske zabrane bit će prosljeđen sudu a u slučaju ponavljanja istoga, može slijediti hapšenje dotične osobe.

Žrtve nasilja sa minimalnim prihodima mogu zatražiti pravnu pomoć. Sudski troškovi, prevodioci kao i koštanja za pravno savjetovanje i potporu, mogu biti preuzeti od Centara za zaštitu od nasilja. (Logar, 2009).

Službe za zaštitu žrtava kao i Savjetovališta za migrante inzistiraju već godinama da se uvede neovisna boravišna titula za članove obitelji (posebno za bračne drugove) koji dolaze u Austriju. Samostalna boravišna titula bi se trebala dodjeljivati za manje od pet godina. Usklađivanjem Zakona o strancima (1.1.2010) postoji mogućnost ranije dodjele neovisnog boravka ako postoje posebni razlozi kao što je npr. osoba je postala žrtvom nasilja.

Postojeća suradnja policije i intervencionih službi za sprovedbu i pridržavanje Zakona o zaštiti od nasilja pokazala se vrlo uspješnom. Policijskom intervencijom se prekida spirala nasilja a ženama zbrinutim u zaštitnim centrima daje se podrška, ovakve nasilne veze prekinuti. Od uvođenja novog Zakona o zaštiti od nasilja uslijedio je godišnji porast zabrana približavanja (vidi tabelu 1) (Haller, 2010).

Ostvarenjem novog zakona krajem 2008 godine, policija je dodijelila više od 52.000 zaštitnih mjera udaljavanja iz stana/kuće i zabrana približavanja.

Često primjenjivanje Zakona o zaštiti od nasilja, dovelo je do pada upotrebe konfliktne medijacije: 2001 godine je zabilježena dvostruka upotreba konfliktne medijacije nego upotreba Zakona o zaštiti od nasilja. Od ovog vremena su konfliktne medijacije u stalnom padu a od 2006 godine dominiraju zaštitne mjere zabrane približavanja i udaljavanja iz stana/kuće.

razdoblje	udaljavanje/zabrana približavanja	konfliktna medijacija
1.5. bis31.12.1997	1365	nema podataka
1998	2673	nema podataka
1999	3076	nema podataka
2000	3354	7638
2001	3283	7517
2002	3944	7391
2003	4180	6558
2004	4764	6195
2005	5618	6171
2006	7235	6467
2007	6347	4967
2008	6566	5118

tabela 1: udaljavanje /zabrana približavanja– konflikta medijacija (1997 – 2008)
(izvor: interna statistika ministarstva za unutrašnje poslove- Interne Statistik des Ministeriums für Inneres), citirano po: Haller-u, 2010

U obzir se mora uzeti i jedan drugi važan aspekt vezan za kućno nasilje-zdravstvena podrška žrtve. Trenutačno su usluge zdravstvenog sistema povezane sa socijalnim osiguranjima i приходима. Ovakva situacija sprječava mnoge migrante, koji već jesu žrtve kućnog nasilja, da dobiju potrebnu medicinsku pomoć. Haller (2010) misli da doduše postoje inicijative u zdravstvenim sektorima s obzirom na prevenciju i informacije vezane za nasilje ali da generalno fali svijest u pogledu kućnog nasilja.

Non Governmental Institutions (NGOs)/Dobrovoljci

Centri za zaštitu od nasilja trebaju poticati žrtvu u samoinicijativi. Radi se o privatnim ustanovama koje je država ovlasila i koje država financira da stoje na strani žena i muškaraca u slučaju da postanu žrtve nasilja. Većina klijenata su žene (2008 su bili nešto oko 9,1 % klijenata muškarci). U slučaju udaljavanja iz stana/kuće policija informira službe za zaštitu od nasilja koje se u nastavku obraćaju žrtvi i nude pri tome individualno savjetovanje. Traumatizirane žrtve se stoga ne moraju same brinuti o daljnjoj podršci, ovdje slijedi pro-aktivni pristup slučaju. Ovi centri su jako dobro povezani i surađuju sa drugim institucijama i centrima za zaštitu.

U devet od 10 slučajeva je dovoljan telefonski poziv ili pismeno obraćanje da bi došlo do razgovora u kojem će biti potrebe žrtve razjašnjene. (Schlöglmann; Sorgo, 2007, str. 162, citirano po Haller, 2010).

Posebno mora biti razjašnjen stupanj opasnosti od strane počinitelja i mora se razraditi nužni plan. Centri za zaštitu nude između ostaloga i pratnju za vrijeme suđenja. (Schwarz-Schlöglmann; Sorgo, 2007, str. 162, citirano po Haller, 2010).

Centrima za zaštitu od nasilja ne obraćaju se samo ljudi koji su već bili žrtve nasilja. Broj dokumentiranih osoba relativno je visok u usporedbi s brojem zahtjeva za izdavanje privremenih mjera. Sljedeća tabela (tabela 2) prikazuje broj osoba koje su koristili usluge Intervencionih- i Centara za zaštitu od nasilja. (GSZ) (Haller, 2010).

Intervencioni centar/ Centar za zaštitu od nasilja	ukupan broj	žene	udio žena u %	muškarci	udio muškaraca u %
GZZ Graz	521	481	92,32	40	7,68
IST Kärnten	646	599	92,72	47	7,28
GSZ Donja Austrija	1360	1255	92,28	105	7,72
GSZ Gornja Austrija	1488	1313	88,24	175	11,76
GSZ Salzburg	998	917	91,88	81	8,12
GSZ Stajerska	1713	1548	90,37	165	9,63
GSZ Tirol	1088	979	89,98	109	12,02
GSSt. Vorarlberg	612	564	92,16	48	7,84
IST Bec	5633	3452	90,77	348	9,15
suma	14059	11108		1118	

tabela 2: skrbljene osobe u Intervencionim- i Centrima za zaštitu od nasilja 2008
(izvor: godišnja statistika BKA/odjeljenje za žene)
Jahresstatistik der BKA/Frauenabteilung, 2008; Haller, 2010)¹

Bečka intervencionna služba izvještava da su 2009 godine 22% njenih klijenata bili migranti i 10% klijenata iz EU članica država ili Švajcarske. Na ovom mjestu se mora naglasiti da broj ne reprezentira samo žrtve nasilja nego da mnogi klijenti s migracijskom pozadinom ne raspolažu mrežom podataka za kojom mogu posegnuti pa su domovi za žene jedina mogućnost koju oni imaju. Iz navedenih razloga se statistika treba oprezno promatrati.

¹ Statistika od IST Vienna pokazuje u grupama „žene“ i „muškarci“ bazu podataka iz 2008 godine koja sadrži 3802 osobe, podaci od tri osobe nisu obuhvaćeni.

Odjeljenje Žene i ravnopravnost u Tirolu (2010) prikazuje statistike triju institucija iz područja odjeljenja za zaštitu od nasilja (vidi tabelu 3).

institucija	broj savjetovanja
Žene pomazu ženama (Frauen helfen Frauen)	1609
Centar za zaštitu od nasilja Tirol (Gewaltschutzzentrum Tirol)	4585
Dom za žene (Tiroler Frauenhaus)	2295

tabela 3: broj savjetovanja (Žene pomažu ženama, 2009, Centar za zaštitu od nasilja Tirol, 2009, Dom za žene 2009)

Pored općih ponuda podrške za ugrožene žene postoji i Udruženje samostalnih austrijskih domova za žene (AÖF).

Udruženje je osnovano 1988 godine s ciljem da potpomaže suradnju i razmjenu profesionalnog znanja suradnika u domovima za žene. Savjetovalište za žene („Frauenhelpline“) je servis Udruženja koji nudi bi-lingvarno savjetovanje na skoro svim jezicima. Udruženje (AÖF) je između ostaloga član mreže WAVE (women against violence in Europe) (Haller, 2010).

Pored Savjetovališta za žene (Frauenhelpline) postoje i druge regionalne pomoćne službe čiji suradnici ženama nude pratnju pri pridržavanju sudskih termina ili medicinskih pregleda. Službe se nalaze u Innsbuku, Beču, Salzburgu, Štajerskoj i Linzu (2010).

Udruženje Novi početak (Neustart) nudi antiagresivne treninge za maloljetnike, starije maloljetnike i odrasle. Klijenti se određuju posredstvom tužilaštva ili Službe za pomoć osuđenima na uvjetnu kaznu. U slučaju da se trening ne apsolvira pozitivno, udruženje Novi početak razradit će alternativne ponude. (Haller, 2011)

Bečki intervencioni centar surađuje od 1999 godine sa Savjetovalištem za muškarce u izgradnji programa za nasilne muškarce. Program je podržan od Ministarstva za unutrašnje poslove i spaja prilagođene elemente škotskog CHANGE-programa i američke D.A.I.P. (Domestic Abuse Intervention Project in Duluth/Minnesota) (Pence & Paymar, 1993, citirano po Haller, 2010).²

Još jedna važna ustanova na području zaštite žrtava je „Orient Express“ u Beču. Ustanova se angažira u savjetovanju i podršci ugroženih osoba i trudi se za društvenu senzibilaciju teme „prisilno vjenčanje“.

² oba programa se odnose na počinitelje čija je efektivnost ispitana putem evaluacije.

Socijalno-kulturna razina

U Austriji ne egistiraju statistike koje se odnose isključivo na ugrožene žene koje žive u zajednici s partnerom. Moguća je samo procjena u odnosu na susjedne zemlje. Haller (2010) ukazuje na jedno nekarakteristično ispitivanje sprovedeno početkom 1990-ih godina po kojemu svaka peta žena u jednoj vezi doživi nasilje (Benard/Schlaffer, 1991). Sljedeći podaci proizlaze iz internih statistika institucija s područja cijele Austrije.

Tirolskom Centru za zaštitu od nasilja prijavljen je 2009 godine 751 slučaj. 258 osoba je dobilo psiho-socijalnu podršku i pravnu pratnju za vrijeme procesa (vidi prikaz 4).

kategorija nasilja	broj
proganjanje	196
ucjena	1
lišenje slobode	7
opasna prijetnja	224
oduzimanje djeteta	1
tjelesna povreda	241
ubistvo (pokušaj)	4
prisila	29
materijalna šteta	18
spolna zloupotreba	2
ostalo	18
prikrivanje isprava	3
silovanje	7
ukupno	751

prikaz 4: broj prijava 2009 (Centar za zaštitu od nasilja Tirol, 2009)

1170 osoba, od toga 90% žena (1058 osoba) i 10% muškaraca (112 osoba) je tijekom 2009 godine dobilo savjetovanje i pratnju od Centra za zaštitu Tirol. U počinitelje se računaju supružnici, bivši supružnici, partneri, bivši partneri, prijatelji, sinovi, očevi i braća. Dokumentirano je 947 djece kao svjedoci i žrtve nasilja. Centar za zaštitu od nasilja je prijavio i dokumentirao 368 zaštitnih mjera udaljavanja/zabrane približavanja, 137 konfliktnih medijacija i 259 slučajeva proganjanja.

Individualna razina

4.1 Suradnici socijalnih ustanova i

ponuda službi – Help the Helpers

Kao što je već navedeno u poglavljima 2.2 i 3. na području zaštite od nasilja involvirane su i interdisciplinarnе ustanove kao Hitna pomoć, sudovi, zdravstveni centri, savjetodavne službe i telefonski pozivi u pomoć. Policija informira Intervencione- i Centre za zaštitu od nasilja o zaštitnim mjerama zabrane približavanja i udaljavanjima iz stana/kuće. Fokusira se suradnja koja zahvaća opseg djelovanja.

Po Haller-u bi trebalo obrazovanje i usavršavanje profesionalnih pomoćnika s područja prava i zdravstva sadržavati i učenje o prepoznavanju obiteljskog nasilja i posljedica koje iz toga proizilaze, treba naučiti kako se ophoditi sa žrtvama nasilja i paralelno stjecati interkulturalne kompetencije.

Dodatno bi bilo korisno redovito ispitivanje i evaluacija podataka (npr. na pravnom području, u Službi za brigu o omladini (JUF) treba procijeniti Zahtjeve za izdavanje privremenih mjera) kao i kvalitativna istraživanja (npr. značenje doživljenog nasilja u djetinjstvu kao oblik prevencije) a sa svrhom generiranja informacija i znanja koje, u krajnjem slučaju, služe kao podrška žrtvi.

Sociolog za migraciju Gaitandes (2004, citiran po Logar-u, Weiss, Sticker, & Gurtner, 2009) naglašava da upravo savjetnici za, nasiljem ugrožene migrante trebaju stalno biti informirani o najnovijim izmjenama u zakonu, upravo stoga što se izmjene neprestano obnavljaju i imaju utjecaj na životnu situaciju klijenta. Ukazuje se i potreba za više savjetnika na maternjem jeziku kao i potreba za kulturalnom kompetencijom.

Gaitandes (2004, citirano po Logar, Weiss, Sticker, & Gurtner, 2009) također naglašava da se u sklopu rada za zaštitu žrtve trebaju integrirati i programi s počiniteljima krivičnih djela.

Upravo u radu s počiniteljima postoji potreba za poduzimanjem mjera koje se odnose na nasilnički akt, a čija sprovedba bi trebala biti pokrajinski proširena. Internacionalno isproban i usvojen antiagresivni trening (sprovodi se u Savjetovalištu za muškarce u Beču) nije za svakog počinitelja odgovarajući. Prikladne koncepte za pojedine podgrupe tipova počinitelja moraju se još razviti. Stoga nisu samo ispitivanja na području zaštite od nasilja nužna, nužna su i iskustva nasilničkog akta u djetinjstvu. Posljedice nastale suočenjem s nasiljem u djetinjstvu i spremnost sprovođenja nasilja u odrasloj dobi, kao i identifikacija sa posebno agresivnim recidivistima treba biti pobliže istražena. (Haller, 2010).

4.2 Žrtve

Iako nasilje ne predstavlja problem specifičan za migrante, činjenica je da su upravo žene s migracijskom pozadinom i pripadnici etničkih manjina više hendikepirani u usporedbi s domaćim ženama s istom problematikom. Žrtve su posebno strukturno zapostavljene grupe koje su mjerama zaštite od nasilja teško dokučive, oni koji žive u seoskim područjima kao npr. djeca i migranti. Žene izložene nasilju žive uglavnom u jednoj patrijarhalno orijentiranoj okolini u kojoj je nasilje beznačajno (Haller, 2010).

Radna grupa „nasilje protiv migranata“, zasnovana od Vijeća za prevenciju protiv nasilja 1999 godine, identificira tri ogranka koja moraju biti zahvaćena preventivnim mjerama protiv nasilja: Socijalne ponude i podrške, Pravo o boravku i Tržište rada. I dalje su migranti žrtve strukturnog nasilja (Haller, 2010). Migrantkinje su po Haller-u (2010) od sredine 90-ih godina previše zastupljene u Domu za žene- u usporedbi na njihov udio u stanovništvu. Gubitak značenja Domova za žene koji je intendiran sa novim Zakonom o zaštiti od nasilja, utječe osobito na domaće žene. Tabela 5 pokazuje broj žena u Domovima za žene u godinama 1997-2008.

godina	Austrijanke (in %)	ne- austrijske žene (in %)
1997	62	38
1998	61	39
1999	55	45
2000	57	43
2006	49	51
2008	44	56

tabela 5: boravci AÖF Domovi za žene (1997 – 2008) (izvor: godišnji izvještaj AÖF, citirano po Haller-u, 2010)

Kako bi razumjeli individualnu situaciju migranata i pripadnika etničkih manjina, važno je predstaviti si diferenciranu sliku i baciti pogled na migracijske procese.

Fassmann, Reeger & Sari (2007) upozoravaju da su mnoge žene za vrijeme migracijskog procesa konfrontirane sa najmanje tri izazova. Prvo, ove će žene na osnovu svoje spolne pripadnosti i u Austriji biti konfrontirane prikraćenošću i diskriminacijom. Uz to će biti na osnovu njihovog ne-austrijskog državljanstva i njihove pripadnosti društvenoj manjini označene kao „stran“. I naposljetku, žene stoje u suprotnosti između socijalnog konflikta i tradicionalne uloge žene.

S obzirom na minimalne prihode mnogih migrantskih obitelji, mnoge su žene u ovakovim obiteljima prisiljene pridonijeti jedan dio obiteljskih prihoda. Ni starije žene si također, ne mogu priuštiti povlačenje u načinu sticanja prihoda.

Logar, Weiss, Stricker & Gurtner (2009) smatraju da ženama s migracijskom pozadinom nedostaje socijalna mreža i dovoljno poznavanje jezika, raspoložu s vrlo malo sredstava kao žene iz većinskog društva i one su u mnogim slučajevima

materijalno ovisne o bračnom drugu. Sve to otežava izgradnju jednog samostalnog života i košta ih mnogo vremena da se nanovo orijentiraju. Pokazalo se da se naročito migranti koji postanu žrtve nasilja uglavnom sklanjaju kod rodbine, prijatelja ili bježe u Domove za žene, prije nego zovu policiju u pomoć. Mnogi su uostalom, o svojim pravima, vrlo loše informirani.

Iz navedenih razloga nije preporučljivo razdvajati se ili razvoditi bez pravnog savjetovanja. Iako su pojedine žene svjesne svoje ovisnosti, pokušavaju izdržati situaciju (Fassmann, Reeger & Sari, 2007).

Haller (2010) vidi da je, pored socijalne izolacije i manjkave podrške u obitelji, zahtjev egzekutive jedan od razloga zašto migranti bježe u Domove za žene. Jezične barijere u ovom slučaju sprječavaju intervencije u migrantskim obiteljima i može se reći da se pozadini obiteljskih konflikata ne prilazi uvijek detaljno, što rezultira neprepoznavanjem stvarnog nasilja i umjesto zaštitne mjere zabrane približavanja uslijedi konfliktna medijacija, što naposljetku žrtvu potakne potražiti Dom za žene. Svi ovi faktori otežavaju žrtvi da se makne iz spirale nasilja.

Mnoge zlostavljane žene i njihova djeca su potencijalno ugroženi neimaštinom a pristup zdravstvenoj opskrbi je otežan (Logar, Weiss, Stricker & Gurtner, 2009).

Naročito žrtvama prisilnog vjenčanja ostaje jako malo mogućnosti da pobjegnu iz nasilničkih situacija. Razlozi za to mogu biti strah od daljnjeg nasilja i agresije, nedostatak perspektive, bespomoćnost, nedovoljno poznavanje osobnih prava, solidarnost s majkom (koja je doživjela sličnu sudbinu), strah od gubitka obitelji i socijalno izoliranje.

Podaci o izvorima

Fachbereich für Frauen und Gleichstellung, JUFFSstatistiken Tirol. (2010). Frauen in Tirol. *Zahlen-Daten-Fakten*. preuzeto 10. februara, 2011, od <http://www.tirol.gv.at/themen/gesellschaft-und-soziales/frauen/publikationen/>. Tirol: Fachbereich Frauen und Gleichstellung, JUFF Statistiken Tirol. Electronic Report.

Haller, B. (2010). Beziehungsgewalt gegen Frauen. Frauenbericht 2010. 7. preuzeto marta, 2011, od http://issuu.com/hemei/docs/frauenbericht_teil2_2forba.

Logar, R. (2009). Recht auf Schutz und Hilfe für Opfer von Gewalt. 14. aprila, 2011, od <http://www.interventionsstelle-wien.at/start.asp?ID=321&b=67>. Wien: Wiener Interventionsstelle & Verein Autonome Österreichische Frauenhäuser. Digitalna brošura.

Logar, R., Weiss, K., Sticker, M. & Gurtner A. (2009). *Annual Report 2009*. preuzeto 14. aprila, 2011, od <http://www.interventionsstelle-wien.at/start.asp?ID=333&b=52>. Wien: Wiener Interventionsstelle. strana 9-17. Digitalni izvještaj.

Wiener Interventionsstelle . (n.d.). *Summary*. preuzeto 05. maja, 2011 od <http://www.interventionsstelle-wien.at/start.asp?ID=333&b=52>. Homepage.

Tiroler Frauenhaus für misshandelte Frauen und Kinder. (n.d.). Öffentlichkeitsarbeit. preuzeto 5 maja, 2011, od <http://www.tirolerfrauenhaus.at/schutz.html>. Innsbruck: Tiroler Frauenhaus für misshandelte Frauen und Kinder. Web Page.

Fassmann H., Reeger U., Sari S. (2007). Migrantinnen. Bericht 2007. preuzeto 29. marta, 2011, od <http://www.frauen.bka.gv.at/site/5867/default.aspx>. Report. (S. 39-44)

Gewaltschutzzentrum Tirol. (2009). *Annual Report*. preuzeto 3 maja, 2011, od <http://www.gewaltschutzzentrum-tirol.at/html/deutsch/downloads.html>. Report.

6 Preporučena literatura

Appelt, Birgit/Höllriegl, Angelika/Logar, Rosa (2001): Gewalt gegen Frauen und ihre Kinder. In Bundesministerium für soziale Sicherheit und Generationen (Hrsg.): Gewalt in der Familie, Gewaltbericht 2001 (S. 377-502). Wien: Eigenverlag.

Arbeitskreis „Gewalt gegen Migrantinnen“ (o. J.): Arbeitskreis des Präventionsbeirats (unveröff. Dokument).

Autonome österreichische Frauenhäuser AÖF (2008). Tätigkeitsbericht 2008.
<http://www.aeof.at/aktuell/AOFStatistik2008.pdf> (Zugriff am 1.7.2009).

Benard, Cheryl/Schlaffer, Edit/Mühlbach, Britta/Sapik, Gabriele (1991): Gewalt gegen Frauen. In Bundesministerium für Umwelt, Jugend und Familie (Hrsg.): Gewalt in der Familie (S. 1-241). Wien: Eigenverlag.

Bielefeldt, Heiner: Zwangsheirat und multikulturelle Gesellschaft. Anmerkungen zur aktuellen Debatte. Deutsches Institut für Menschenrechte, Berlin 2005.

Bundesministerin für Frauen und öffentlichen Dienst – Bundeskanzleramt (2009): Was ist CEDAW? Wien: Eigenverlag.

Bundesministerin für Frauenangelegenheiten/Bundeskanzleramt (1995): Bericht über die Situation der Frauen in Österreich – Frauenbericht 1995. Wien: Eigenverlag.

Bundesministerin für Frauenangelegenheiten/Bundeskanzleramt (1995a): Frauen in Österreich: 1985-1995. Wien: Eigenverlag.

Bundesministerium für Gesundheit und Frauen (Hg.): Frauen haben Recht(e), BMGF, Wien 2005.

Bundesministerium für Gesundheit und Frauen (Hg.): Maßnahmen gegen traditionsbedingte Gewalt in Österreich. BMGF, Wien 2005.

Dearing, Albin/Haller, Birgitt (2000): Das österreichische Gewaltschutzgesetz. Wien: Verlag Österreich.

Dearing, Albin/Haller, Birgitt (Hrsg.) (2005): Schutz vor Gewalt in der Familie. Das österreichische Gewaltschutzgesetz. Wien: Verlag Österreich.

Dobash, Rebecca E./Dobash, Russell P. (1992): Women, violence and social change. London: Routledge. Egger, Renate/Fröschl, Elfriede/Lercher, Lisa/Logar, Rosa/Sieder, Hermine (1995): Gewalt gegen Frauen in der Familie. Wien: Verlag für Gesellschaftskritik.

Eckert Reinhardt, Hladschik, Patricia: Zwangsheirat. In: Zeitschrift Polis aktuell, Nr. 1, Zentrum Polis – Politik Lernen in der Schule (Hg.), Wien 2006.

Gedik, Ipek: Zwangsheirat bei Migrantenfamilien in der Bundesrepublik. In: Jahrbuch Menschenrechte 2005. Schwerpunkt: Frauenrechte durchsetzen. Suhrkamp 2004.

Godenzi, Alberto (1996): Gewalt im sozialen Nahraum. Basel: Helbing & Lichtenhahn.

Hagemann-White, Carol/Bohne, Sabine (2007): Protecting women against violence. Strasbourg: Council of Europe.

Haller, Birgitt/Hofinger, Veronika (2008): Die Begleitung von Gewaltopfern durch das Strafverfahren – das österreichische Modell der Prozessbegleitung. In Neue Kriminalpolitik (Heft 1), S. 19-22.

Haller, Birgitt/Dawid, Evelyn (2006): Kosten häuslicher Gewalt in Österreich. Wien (unveröff. Projektbericht).

Haller, Birgitt (2005): Gewalt in der Familie: Evaluierungen des österreichischen Gewaltschutzgesetzes. In: Albin Dearing/Birgitt Haller (Hrsg.), a.a.O., S. 269-388.

Ivezić, Angela: Häusliche Gewalt an Migrantinnen in Wien – dargestellt am Beispiel von Frauen aus Ex-Jugoslawien, Diplomarbeit an der Bundesakademie für Sozialarbeit, Wien 2001.

Latcheva, Rossalina/Edthofer, Julia/Goisaufer, Melanie/Obermann, Judith (2007): Zwangsverheiratung und arrangierte Ehen in Österreich mit besonderer Berücksichtigung Wiens. Situationsbericht und Empfehlungskatalog. Wien: MA 57.

Lehmann, Nadja (2008): Migrantinnen im Frauenhaus: biographische Perspektiven auf Gewalterfahrungen. Dissertation. Budrich: Opladen (u.a.).

Logar, Rosa (2001): Halt der Männergewalt. Der Gewaltschutz und die Interventionsstellen. In 10 Jahre Informationsstelle gegen Gewalt. Wien.

Pence, Ellen/Paymar, Michael (1993): Education Groups for Men who Batter. The Duluth Model. New York; Springer Publishing Company.

Preller, Camilla Cynthia (2008): So fern und doch so nah? – Traditionsbedingte Gewalt an Frauen. Wien. <http://www.frauen.bka.gv.at/studien/tgf2008/studieTGF2008.pdf> (Zugriff am 21.6.2009)

Schwarz-Schlöglmann, Maria/Sorgo, Marina (2007): Gewalt in der Familie und im sozialen Nahraum. In Thomas Bauer/Rudolf Keplinger/Maria Schwarz-Schlöglmann/Marina Sorgo (Hrsg.): Gewaltschutzgesetz. Recht & Praxis (S. 125-166). Engerwitzdorf: ProLibris.at.

Unterweger, Gabriele (2001): Rechtliche Situation von Migrantinnen unter besonderer Berücksichtigung von Gewalt gegen Frauen. Innsbruck. Diplomarbeit.

Voß, Hans-Georg W. (2008): Stalking: Unerwünschtes Belästigen und Verfolgen aus psychologischer Sicht. In Axel Dessecker/Rudolf Egg (Hrsg.): Gewalt im privaten Raum: aktuelle Formen und Handlungsmöglichkeiten (KUP Band 54, S. 75-95). Wiesbaden: Eigenverlag Kriminologische Zentralstelle e.V.

Walby, Sylvia (2004): The Cost of Domestic Violence. London: dti publications. Waters, Hugh et al. (2004): The economic dimensions of interpersonal violence. Geneva: WHO, Department of Injuries and Violence Prevention.

Zemp, Aiha/Pircher, Erika (1996): „Weil es so weh tut mit Gewalt.“ Sexuelle Ausbeutung von Mädchen und Frauen mit Behinderung (Schriftenreihe der Frauenministerin, Band 10). Wien: Eigenverlag.

DE

Exchange House
National Travellers Service
Great Strand Street 61
Dublin 1, Ireland
www.exchangehouse.ie
info@www.exchangehouse.ie

IEIE – International Education
Information Exchange
Hölderlinplatz 2A
70193 Stuttgart, Germany
www.ieie.de, info@ieie.de

Verein Multikulturell
Bruneckerstraße 2 d, 3. Stock
6020 Innsbruck, Austria
www.migration.cc
office@migration.cc

ANUP- International
Bd. Nicolae Titulescu, nr.
163, sector 1, Bucuresti , cod
011137, Romania
www.updalles.ro
ileanaboeru@yahoo.com

PROLEPSIS
Prolepsis
Institute of Preventive Medicine
Environmental & Occupational Health
7 Fragoklisias Street, 151 25, Marousi
Athens Greece
www.prolepsis.gr, info@prolepsis.gr